

اقتصاد سبز

چین بزرگ‌ترین مصرف‌کننده کود نیتروژن

فاطمه یاسیان، کارشناس کشاورزی

● در هجده شماره قبلی اقتصاد سبز که بر محور بخش کشاورزی استوار بود، تبیین شد؛ هدف از انتشار مطالب آگاه‌سازی جامعه و خصوصا مسئولان کشور نسبت به تهدیدهای پیش روی جامعه درخصوص منابع انتشاردهنده گازهای گلخانه‌ای است. هشداری یکی از مکانیزم‌های آگاه‌سازی برای خطرات پیش روی جامعه و برنامه‌ریزی برای پیشگیری از آن است. امنیت خاطر و آرامش و سلامت جامعه در توجه به علایم تهدیدکننده جامعه قرار دارد. هفته گذشته استان خوزستان و هموطنان عزیز ما با بحران زیستی مواجه شدند. بحرانی که زندگی و سلامتی آنان را به مخاطره انداخت. هشدارهای قبلی کارشناس شرایط موجود را پیش‌بینی می‌کرد. بارها و بارها شاهد گفتمان‌های گوناگونی بودیم که از زوایای مختلف به فاجعه زیست‌محیطی و از همه مهم‌تر فاجعه انسانی درخصوص ریزگردها پرداخته بودند. اما مساله اینجاست که چرا هشدارها در کشور ما به پیشگیری منجر نشده و از تهدید جلوگیری نمی‌کند؟ به نظر نگارنده مساله اصلی ضعف در مدیریت است. مدیریت یعنی به‌کارگیری موثر و کارآمد منابع مادی و انسانی در برنامه‌ریزی، سازماندهی، بسیج منابع و امکانات، هدایت و کنترل که برای دستیابی به اهداف مشخص و مطلوب صورت می‌گیرد. اگر هرکدام از اجزای این فرآیند نباشند یا درست عمل نکنند دستیابی به هدف مطلوب غیرممکن است. در مطالب گذشته بررسی تجربیات جهانی نشان داد نقطه آغازین تغییر و تحول به‌منظور کاهش گازهای گلخانه‌ای در بخش کشاورزی، مقوله مدیریت است. یعنی فرآیند مدیریت باید متحول شود نه اینکه مدیران تغییر کنند. از این رو پیاده‌سازی اقتصاد سبز در بخش کشاورزی و جلوگیری از تهدیدهای انتشار گازهای گلخانه‌ای نیازمند مدیریت صحیح و بهینه است که هشدارها و تهدیدها را شناسایی کرده و برای پیشگیری و کنترل، راهکارهای علمی مناسبی طراحی، سازماندهی و اجرا کند و در نهایت برای رسیدن به هدف نهایی مسیر موجود را ارزیابی کند و اصلاحات لازم را شکل دهد. فرآیند مدیریت پویا و مستمر است و در طول زمان در حال تغییر و تحول بوده تا هدف غایی به ظهور برسد. در شماره قبل بیان شد که استفاده از کودهای شیمیایی باعث انتشار گازهای گلخانه‌ای می‌شود. تجربیات جهانی برای کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای ناشی از مصرف کود شیمیایی، گوناگون است. یکی از راهکارهای تجربه‌شده استفاده از کودهای زیستی است. کود زیستی به مواد حاصلخیزکننده‌ای گفته می‌شود که دارای تعداد کافی از یک یا چندگونه میکروارگانیسم‌های سودمند خاک‌زی هستند. کودهای زیستی، میکروارگانیسم‌هایی هستند که قادرند عناصر غذایی خاک را در یک فرآیند زیستی تبدیل به مواد مغذی همچون ویتامین‌ها و دیگر مواد معدنی کرده و به ریشه خاک برسانند. مصرف کودهای زیستی کم هزینه‌تر است و در اکوسیستم آلودگی به وجود نمی‌آورد. راهکار دیگر بوم‌شناسی کشاورزی (agroecological) است. بوم‌شناسی کشاورزی شاخه‌ای از کشاورزی پایدار به‌شمار می‌رود که در آن کاربرد مواد شیمیایی ممنوع است و تمام مراحل تولید، فرآوری و بازاریابی محصولات این سیستم کشاورزی دارای استانداردهای خاصی هستند که توسط یک موسسه گواهی‌کننده، نظارت می‌شوند و محصول تولیدی از سیستم کشاورزی ارگانیک دارای برچسب ارگانیک یا زیستی است. در کشاورزی ارگانیک تاکید بیشتری به استفاده از نهاده‌های درون‌مزرعه‌ای و طبیعی همانند کود سبز، کود دامی، بقایای گیاهی، تناوب زراعی و کشت مخلوط می‌شود و محصول سالم با کیفیت مطلوب و طبیعی را در اختیار مصرف‌کنندگان قرار می‌دهد. این روش علاوه‌بر تهیه غذای سالم برای مردم به افزایش مواد آلی خاک، افزایش ظرفیت نگهداری آب در خاک و تطبیق با تغییرات آب‌وهوایی منجر می‌شود. در حقیقت این نوع راهکار، مدیریت دیگری در تولید بخش کشاورزی است. راهکار دیگری که در چین برای کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای ناشی از مصرف کودشیمیایی به کار گرفته شده استفاده از فناوری‌های جدید و مدیریت کود در مزرعه است. چین بزرگ‌ترین تولیدکننده و مصرف‌کننده کود نیتروژن است. به همین دلیل مشارکت گسترده‌ای در سطح جهان برای کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای ناشی از مصرف کود شیمیایی در بخش کشاورزی دارد.

چین با استفاده از فناوری‌های جدید در جهت افزایش بهره‌وری انرژی در تولید کود و به حداقل رساندن استفاده از کود نیتروژن در تولید محصولات کشاورزی و به جای آن استفاده از کودهای دیگری است که حداقل آلودگی زیستی را ایجاد می‌کنند.

نتایج بررسی در کشور چین نشان می‌دهد استفاده از فناوری‌های پیشرفته، انتشار گازهای گلخانه‌ای مربوط به کود نیتروژن را ۲۰ تا ۶۳درصد کاهش می‌دهد و این اتفاق باعث کاهش دو تا شش درصدی کل انتشار گازهای گلخانه‌ای در چین می‌شود که در سطح جهانی قابل‌توجه است.

شرق، حیب آرسن؛ نظریه‌پردازان کلاسیک نخستین کسانی بودند که با اقتصاد به‌عنوان نظامی در اصل تفکیک‌پذیر از سیاست و زندگی خانوادگی رفتار کردند. استدلال آنها در دفاع از خودتنظیمی بازار، بازار را به‌عنوان یک واقعیت مختص به خود، وصل به دولت، ولی نه یک نهاد فرعی آن تلقی می‌کرد. این ایده، عمدتا یکی از ابداعات اقتصاد سیاسی کلاسیک بود. این ابداع مکتب کلاسیک زمانی که کاملاً جا افتاد، اصطلاح اقتصاد سیاسی را اصطلاحی نامناسب ساخت. یکی از نکات اصلی نظریه کلاسیک این بود که اقتصاد، سیاسی نیست یا حداقل نباید باشد. درواقع فرآیند ظهور سرمایه‌داری، اقتصاد را سیاست‌زدایی کرد. بنابراین تعجب‌برانگیز نیست که به‌دنبال نظریه‌های کلاسیک، اصطلاح اقتصاد، جایگزین اقتصاد سیاسی شود. در برابر آنها مارکس باور داشت که اقتصاد به‌طور اجتناب‌ناپذیری سیاسی است. درواقع مارکس در تلاش برای روشن‌کردن تأثیر اقتصاد بر حیات اجتماعی انسان بود. از نظر مارکس اقتصاد سیاسی بررسی رابطه دولت و نیروهای اجتماعی است. مارکس در واقع کل حیات اجتماعی را به حیات اقتصادی تقلیل نمی‌داد، بلکه برعکس بر آن بود که زندگی اقتصادی و مولداتی مانند کالا و ارزش و قیمت تابعی از کلیت زندگی اجتماعی است. از نظر مارکس اقتصاد سیاسی در وهله اول به اقتصاد ملی و رابطه قدرت دولتی و قدرت نیروهای اجتماعی برمی‌گردد و در وهله دوم برآیند این قدرت‌ها و نیروها، در عرصه بین‌الملل، اقتصاد سیاسی بین‌الملل را شکل می‌دهد که هردو درواقع تلاشی جز برای کسب قدرت و ثروت نیستند. به‌طور کلی اقتصاد سیاسی یکی از مفاهیم پیچیده و مناقشه‌برانگیز در علوم اجتماعی است و باوجود پیشینه طولانی آن، در حال حاضر بیشتر یک مفهوم گمراه‌کننده است. اقتصاد سیاسی با ایدئولوژی‌ها و چشم‌اندازهای تئوریک یا پارادایم‌های کاملاً متفاوتی تناسب دارد. به‌طوری‌که بر گمراه‌کنندگی‌اش بیشتر افزوده می‌شود. اگرچه اقتصاد سیاسی همیشه زمینه‌ای برای مشاجرات بوده، اما اجماعی درخصوص اینکه چه چیز را بنیاد نهاده یا حداقل در گذشته بنیاد نهاده است، وجود دارد. اساسی‌ترین مساله در ارتباط با اقتصاد سیاسی تعامل دولت و بازار که همان نیروهای اجتماعی بازار است یا به‌عبارت دیگر، تعامل سیاست و اقتصاد است. غلامرضا نظربلند دوره‌های کارشناسی‌ارشد رشته اقتصاد و مکان‌یابی صنعتی و توسعه را به ترتیب در دانشگاه شیراز و دانشگاه بروکسل گذراند و سپس از

همین دانشگاه درجه عالی مدیریت گرفت. دوره دکترا را در دانشگاه دهلی گذراند و با انجام تحقیقات میدانی در دانشگاه نیوکاسل انگلیس در رشته مدیریت مالی با گرایش ارز فارغ‌التحصیل شد. مطالعات وی در سال‌های اخیر روی موضوعات مالی متمرکز بوده و کتب و مقالات بسیاری نیز در این زمینه تألیف کرده است. «درآمدی بر بحران مالی جهانی» را در بوجوه بحران نوشت و «فرهنگ اصطلاحات مالی و سرمایه‌گذاری» را به اتفاق حسین عبده‌تبریزی به رشته تحریر درآورد. اما آنچه او را از دیگر اهالی رشته‌های پولی و مالی متمایز کرده، فعالیت او در کسوت «دیپلمات» است. او سال‌های درازی را در وزارت خارجه خدمت کرده و به‌عنوان دیپلمات و سفیر، ایران را نمایندگی کرده است. کسوت و مطالعات او موجب شده دریافت دقیق‌تری از نحوه تعامل اقتصاد و سیاست داشته باشد. با وی از منظر اقتصاد سیاسی درخصوص نظم اقتصاد جهانی و جایگاه اقتصادی آمریکا در جهان و ... به گفت‌وگو نشسته‌ایم:

اقتصاد سیاسی چیست و در کجا می‌توان نقطه پیوندی میان اقتصاد و سیاست یافت؟

اقتصاد سیاسی مرکب است از سیاست و اقتصاد که اولی را دولت و دومی را بازار نمایندگی می‌کند. براساس تعاریف متعارف، ماهیت نهاد «دولت» حاکمیتی است و سرزمینی، حال آنکه برخلاف آن، اقتصاد غیرسرزمینی یا فراسرزمینی است. از این رو، جمع دولت و بازار به‌سان جمع ضدین می‌ماند، چراکه اولی به مرزهای ملی محدود می‌شود و دومی نه در مرزهای جغرافیایی خاصی متوقف می‌ماند و نه به کمتر از شش‌دانگ کره ارض رضایت می‌دهد. اما پسوند بین‌المللی که هم

اقتصاد

بررسی معادلات قدرت و اقتصاد جهانی در گفت‌وگو با غلامرضا نظر بلند؛

چین نمی‌تواند جای آمریکا را بگیرد

عکرم: رونق‌رشدنی، شرق

اینک اقتصاد سیاسی با خود یک می‌کشد از شدت این تباین کاسته و حتی به‌نظر می‌رسد راه را برای آنچه اخیراً تحت عنوان حکومت جهانی وارد ادبیات سیاسی شده هموار کرده است. بررشته‌ای «اقتصاد سیاسی بین‌المللی» اینک پشتوانه‌ای از جمیع تحولات اقتصادی و سیاسی و کم‌وبیش هم اجتماعی جامعه جهانی در دوونیم‌سده اخیر را با خود دارد و گفتمان آن از قوی‌ترین در نوع خود است و به همین دلیل به‌نظر می‌رسد نقش نیروی پیشران نظم جاری جهانی را ایفا می‌کند. باید به این نکته اشاره کرد برخلاف تصورات موجود، به لحاظ تاریخی اقتصاد سیاسی پیشتر از اقتصاد طرح شده است. اولین کتاب مکتوب و ساختارمند در علم اقتصاد را آدام اسمیت در حدود دوقرن‌ونیم پیش به رشته تحریر درآورد اما در آن زمان و قبل از آن اقتصاد سیاسی مطرح بوده است. اما آنچه در حال حاضر تحت نام اقتصاد سیاسی بین‌الملل از آن یاد می‌شود بین‌رشته‌ای است که علم سیاست، اقتصاد و روابط بین‌الملل را در دل خود جای داده است. رشته روابط بین‌الملل همان‌طور که از نامش برمی‌آید، گستره جهانی دارد. حال آنکه علم سیاست که سررشته در خوانش حکومت دارد به مطالعه دولت‌های ملی می‌پردازد که طبعاً در اقلیم مشخصی می‌گنجند و مرزهای پررنگ جغرافیایی، آنها را از یکدیگر متمایز می‌کند. در این میان، اقتصاد در معنای متعارف آن با برخورداری از وضعیتی دووجهی متضمن سطوح ملی و بین‌المللی است. اما از زمانی که اقتصاد با جسارت بیشتری هم‌از نهاد بازار خوانده شد و به عبارتی آن‌دو را مترادف هم دانستند، وجه بین‌المللی اقتصاد کاملاً محیط بر وجه ملی آن شده است. به‌نظر می‌رسد این

امر از آن‌روست که بازار مرز نمی‌شناسد و به هیچ نوع محدودیتی تمکین نمی‌کند. گستره بازار به بلندای عالم و پوشش آن به‌شمار جمعیت عالم است. گستره بازار با گسترش روابط مجازی و تجارت‌های مجازی نیز روزبه‌روز بیشتر شده است. **ا شما در تبیین اقتصاد سیاسی به حوزه اقتصاد، سیاست و روابط بین‌الملل اشاره داشتید. اروپا در قرن ۱۸ با توجه به تحولات مالی و تجاری خود این آمادگی را داشت که به‌دنبال گسترش امتداد بازارهای جهانی باشد اما در کنار آن، تر روابط بین‌الملل متأثر از کانت، در آن دوره یک‌تر جهانی بود و با نگاهی ایده‌آلیستی به روابط میان دولت‌ها می‌نگریست. این تر ز راه صلح جهانی را در کمرنگ‌شدن مرزهای ملی و گسترش روابط بین ملت‌ها می‌جست. بازارها امتداد یافتند اما رویکرد ایده‌آلیستی که در پی صلح جهانی بود، شکست خورد و مرزهای سیاسی پررنگ و پررنگ‌تر شدند!**

بله، اجازه دهید حالا که به قرن پرماجرای هجدهم برگشتیم از اولین نظریه پراوازه اقتصادی یعنی تئوری «تقسیم کار براساس تخصص بین‌المللی» یادی کنم. این تئوری که هم صیغه اقتصادی دارد و هم سیاسی، چنین استدلال می‌کند که اگر هر کشوری محصولی را تولید کند که در آن مزیت نسبی دارد همه به برکت این نوع تقسیم کار و تخصص ناشی از آن منتفع می‌شوند. این نظریه جهان‌شمول بوده و برای همه عالم و آدم نسخه می‌پیچد. بی‌آنکه بخواهم نیت‌خوانی کنم فکر می‌کنم، وقتی این نظریه ارایه شد نیت نظریه‌پرداز و بهینه‌سازی‌های آن ترویج و گسترش مبادلات تجاری و اقتصادی بین مردم جهان و کسب نتیجه‌ای بود که امروزه‌ها به آن بازی برد – برد می‌گویند. در توجه وجه انسانی و اخلاقی این تئوری همین بس که افزایش مبادلات تجاری و اقتصادی بین مردم جهان، مناقشات و منازعات میان کشورها را کاهش می‌دهد. به بیان دیگر، این نظریه در پی ترویج صلح و آشتی در سپهر بین‌الملل است که از دل گفتمانی با چاشنی رفاه و توسعه برای همگان زیاده‌خواهی، استثمار و در نهایت استعمار بیرون آمد. به‌نظر من «تقسیم کار بر اساس تخصص بین‌المللی» تلویحا رعایت انصاف (fairness) در انجام مبادلات بین‌المللی را مفروض می‌دانست، یعنی بر این باور بود که کشورها کالاهای تولیدی‌شان را با قیمت متصفانه بین همدیگر مبادله می‌کنند.

ادامه در صفحه ۱۵

خبر

نفت ۶۰دلاری شد

● **فارس:** قیمت هریشکه نفت برنت دریای شمال دیروز پس از هفته‌ها به کانال ۶۰دلاری بازگشت. به گزارش بلومبرگ، قیمت هریشکه نفت‌خام برنت دریای شمال پس از هفته‌ها طی معاملات روز جمعه از مرز ۶۰دلار عبور کرد و به ۶۰/۲۵دلار در هریشکه رسید. این قیمت نسبت به قیمت قبلی این نوع نفت حدود یک‌دلار رشد داشته که افزایشی معادل ۱/۹۷درصدی را ثبت کرده است. هریشکه نفت سبک وست تکراس اینترمدیت آمریکا نیز در معاملات روز گذشته با ۸/۰۸دلار افزایش با قیمت ۵۵۸/۰۱دلار در بازارهای جهانی عرضه شد. بنابه اعلام پایگاه رسمی سازمان کشورهای صادرکننده نفت، اوپک، هریشکه نفت این سازمان نیز در آخرین معاملات صورت‌گرفته ۵۲/۲۱دلار دادوستد شده است.

مدیرعامل آبنای کشور:

فشار آب در تهران سال آینده کاهش می‌یابد

● **فارس:** مدیرعامل شرکت آب‌وفاضلاب کشور با بیان اینکه جیره‌بندی آب در تهران آخرین راهکار است و این روش موجب کاهش مصرف نمی‌شود، گفت: کاهش فشار آب و متوازن کردن آب در شب و روز مناسب‌ترین روش برای مدیریت مصرف آب است. حمیدرضا جانپاز در پاسخ به این سوال که آیا سال آینده جیره‌بندی آب در تهران اجرا می‌شود، گفت: سدهای تأمین‌کننده آب تهران باتوجه به عدم‌ریزش‌مطلوب برف‌وباران وضعیت مطلوبی ندارند و باوجود اینکه تمهیدات خوبی از قبل حفر چاه و رساندن آب سد ماملو به تهران صورت گرفته است، ناگزیر به اعمال مدیریت مصرف آب در سال آینده برای تهران بیش‌ازپیش هستیم. وی افزود: براساس پیش‌بینی صورت‌گرفته، باید پاییز نرمال و زمستان خوبی از بابت ریزش‌ها می‌داشتیم، بنابراین اگر سال آینده صرفه‌جویی آب به نحو احسن صورت نگیرد، کمبود آب را باید بیش از پیش مدیریت کنیم، جانباز ادامه داد: البته سخت‌ترین کار برای ما در بخش آب، جیره‌بندی آب است، چراکه معتقدیم، این روش آخرین گزینه است و مناسب‌ترین گزینه برای مدیریت مصرف آب کاهش فشار و متوازن کردن آب در شب‌وروز است. مدیرعامل شرکت آب‌وفاضلاب کشور تاکید کرد: تلاش ما این است که جیره‌بندی آب اعمال نشود، چراکه جیره‌بندی آب موجب کاهش مصرف نمی‌شود.

آرامش مان در راه است.

بیمه زندگی مان

پیشخوان تخصصی خدمت بیمه زندگی مان

تلفن: ۸۸۷۲۱۳۷۷

maan.life

بیمه ایران